

ŞİZOFRENİ ÜZERİNE ÖNEMLİ BİR BULUŞ

Gülhane Askeri Tıp Akademisi (GATA) Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı Başkanı aynı zamanda TEB Eczacılık Akademisi Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Tayfun Uzbay, dünya genelinde her yüz kişide birinde görülen şizofreniye, beyinden fazla miktarda salgılanan "agmatin" adlı kimyasalın neden olabileceğini tespit ettiklerini bildirdi. Çalışma sonuçları European Neuropsychopharmacology ve Journal of Psychopharmacology isimli alanın saygın dergilerinde yayınlandı ve Avusturya Patent Ofisi'nin hakemliğinde Türk Patent Enstitüsü'nden incelemeli patent alındı.

Uzbay, ekibiyle birlikte bilimin tarafsızlık, doğru ölçme ve değerlendirmeye dayanma, kanıtlanabilir olma, olması gerekenle değil olanla uğraşma, din, dil, milliyet ve ırk ayrımı olmaksızın geçerli olma gibi kendine özgü şartları taşıması gerektiğini bildirdi.

Bilimde teknolojinin kullanılmasıyla yaşamsal standartlarda gelişme sağlandığını ve elde edilen bulguların patent alınarak kabul edilebilir hale geldiğini anlatan ifade eden Tayfun Uzbay, kendilerinin de bu temellere dayanarak GATA'da uluslar arası etik ve bilimsel ölçütlere sahip Psikofarmakoloji Araştırma Ünitesi laboratuvarlarında şizofreni ve madde bağımlılığı arasındaki ilişkiyi araştırdıklarını belirtti.

Uzbay daha sonra çalışmaya TÜBİTAK'ın da destek verdiğini belirterek; "Uzman Dr. Hakan Kayır, Doç.Dr. Gökhan Göktaş ve Uzman Dr. Murat Yıldırım ile alkol ve nikotin gibi maddelerin etkilerini deney hayvanları üzerinde araştırdık, şizofreninin tanı ve tedavisinde önemli bulgular elde ettik. Araştırma sonucunda, yüksek dozda agmatin verilen sıçanlarda şizofreni modelendi. Bu, daha etkili ilaç geliştirmede model olarak kullanılabilir. Çünkü mevcut tedavide kullanılan ilaçlar

bu modelde etkisiz oldu. Agmatinin beyinde fazla salgılanması şizofreniye neden olabilir. Kanda veya beyin omurilik sıvısında agmatini tayin edebilecek bir kit veya yöntem şizofreni erken tanısına ve tedavisinin seyrini değerlendirmeye yardımcı olabilir. Doğrudan agmatin blokörü bir ilaç henüz yoktur ama geliştirilebilir. Agmatin sentezini bloke eden üç ilaç vardır. Bunlar tarımda parazit ve mantar öldürücü olarak kullanılmaktadır ve şizofreni tedavisi için yararlı olabilir" şeklinde konuştu.

Proje kapsamında yapılan araştırmaların hala devam ettiğini dile getiren Uzbay, Doç. Dr. Gökhan Göktaş tarafından Uludağ Üniversitesi'nde "Kan analizi ile agmatin tayininin yapılabilirliğinin" araştırıldığını söyledi.

Uzbay, şizofreni tanı ve tedavisine yeni bir boyut getiren buluşa ilaç firmalarının ve bilim çevresinin de destek vermesi gerektiğini belirterek, klinik araştırmalar için kaynak aktarılması, klinisyenlerin araştırmalara öncülük etmesi, ilaç firmalarının buluşa sahip çıkması ve faz çalışmalarının yapılabilmesi için katkıda bulunması gerektiğini kaydetti.

Ayrıca yöntem ve ilaçlar bugünden yarına tedaviye girecekmiş imajının verilmemesi gerektiğinin de altını çizen Tayfun Uzbay, aksi durumun etik olmayacağını ve bilimsel kurallara da uymayacağını kaydetti.

Uzbay sözlerini şöyle sürdürdü: "Hastalarımıza ve yakınlarına bu konuda ciddi anlamda bir şeyler yapıldığı ve umutsuzluğu kapılmamaları yolunda net bilgiler vermeli ve çalışmalarımızdaki istikrar ile bu umutları taze tutmalıyız. Bu bulguların ileri prelinik araştırmalarla teyit edilmesi ve klinik araştırmalara geçmesi gerekiyor. Bu büyük bir yatırımı ve gerektiriyor. Tercihan, Türk ilaç endüstrisinin buna ilgi göstermesi ve elini taşın altına sokması gerekiyor."